

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt roka ... 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	--

O premenení politického programu.

Každá politická strana ustáli svoj program pred voľbou a potom s tým programom ide aj do volebného boja. Vyslanci dľa istého programu zvolení, musia sa tohože programu ako dajakého sv. písma svedomite držať; nesmujú z tohože programu ani niečo odňať, ani k nemu niečo pridať, čo keď by urobili vedome a úmyselne, oklamali by svojich voličov. Od tohoto pravidla odchyľila sa židovsko-liberálna strana, ktorá nie pred voľbou, ale až po voľbe program svoj s tým *«doplnila»*, že doňho vzala prevedenie cirkevno-politických zákonov. Oklamaní voličia darmo potom proti tomu protestovali, darmo liberálnych vyslancov na otázku brali, riekajúc im: *«Čo ste nám pred voľbou nepovedali, ako vyzerajú tie vaše liberálne ciele, vtedy by sme na iného boli hlasovali»*. Všetko bolo marné! Židovskí liberáli bez hryzenia svedomia odhlasovali cirkevno-politické zákony, ktorých hlavný cieľ bol: znevážiť cirkev svätú katolícku a na biedny ľud ku udržiavaniu celkom zbytočných matrikársnych úradov novú farchy uvaliť.

Tejto židovsko-liberálnej, pre svoje hriechy už zaniknutej strane až na vlas podobná je strana národovcov, ktorá tiež program svoj doplnuje až po voľbe, čo pred voľbou urobiť mala. A prečo až po voľbe? Nuž preto, lebo keby svoj *opravdivý* program boli uverejnili, to jest keby svoju masku (náličnicu) pred voľbou boli dolu zhodili, vtedy zaiste mnohí voličia boli by sa odvrátili od tých národných kandidátov. Teraz už po voľbe, keď už niektorí z tých národných kandidátov

mandát vo vačku majú, bez toho, žeby sa voličov svojich opýtali, idú svoj politiký program *«doplniť»*, ako o tom tie skalické noviny v 21. čísle v úvodnom článku píšu. Vidme v čom že záleží toto *«doplnenie»*?

Zdravo zmýšľajúci človek by sa nazdával, že doplnenie tohože programu len z takých vecí pozostáva, ktoré sa *«katolíckemu»* prídavnému menu — ako ho tiež noviny na čele nosia — nijak neprotiví. Avšak skalické noviny nie preto sa *«katolícke»* menujú, aby čo je naozaj katolícke, za to aj bojovaly, ale preto sa menujú katolícke, aby ešte po katolícky zmýšľajúcich kresťanov do bludu uviedly. Kto tomu neverí, ten sa o tom presvedčí z toho výš spomenutého článku, kde jeden *«kňaz (?) nekandidát»* píše: *«náš čas žiada reformy radikálne, pri ktorých vraj nikto sa nespýtuje, či sa to ľúbi pp. biskupom, farárom»* atď. Vy katolíci súdte, môžu to byť *«Katolícke Noviny»*, ktoré si mienku katol. biskupov takto *vážia*? Nikdy! Kto o katolíckych biskupoch takto sa vyslovuje, ten už prestal byť katolíkom. Pozrime Taliansko, kde v Ríme hlava sv. Cirkve katolíckej sídli. Tam katolíci pod menom *«Opera dei Congressi»* sa spolčovali; v jejich programme všeličo bolo, čo sa s duchom katolíckym nijak nesrovnávalo. A slávne panujúci námestník Ježiša Krista Pius X. vidiac, že niektorí katolíci pod *kepienkou katolíckym* čo všeličo hlásajú, zdvihnu svoje slovo proti spolku *«Opera dei Congressi»*, a žiadal, aby sa spolok rozšíril a nariadil, že sriadenie alebo organizovanie katolíkov v Taliansku z ohľadu volebného, gazdovského a spolkového na budúce jedine len pod dozorstvom katalických biskupov stať sa

môže. Teda rímský pápež nielen to žiada od talianskych katolíkov, aby sa proti biskupom nespoločovali, ale im nariaďuje aj to, že len pod dozorstvom jejich organisovaní byť môžu. Čo sa týka Uhorska, naši biskupi nenariadili, aby sa katolíci Uhorska jedine len pod dozorstvom biskupského sboru spoločovať mohli, ponechávajú im úplnú slobodu, ale duch katolicizmu so sebou to donáša, že katolíci Uhorska *proti biskupom* sa niako spoločovať nesmú. A či to neznamená vydávať heslo spoločovania sa proti biskupom, keď tie skalické noviny píšú: «čas žiada reformy radikálne a nikto sa nespýtuje, či sa to *ľubi pp. biskupom*» atď. No takto neúctive o biskupoch «Katólické Noviny» písať nesmú. Noviny, čo takto píšú, môžu byť luteránske, socialdemokratické, katolícke sú ale nenie. A ktoré sú to tie

«Radikálne reformy»?

Smutné pomery a okolnosti slovenského ľudu znajúci človek by sa nazdával, že keď tá «slovenskou ľudovou stranou» sa menujúca strana bez opýtania sa slovenských voličov radikálne reformy spomína a doplnenie programu žiada, že sú to také veci, ktoré vzťahujú sa na mravné a hmotné pozdvihnutie slovenského ľudu, to jest že tie radikálne reformy pozostávajú asi z nasledujúcich túžieb slovenského ľudu: Prekaziť to, aby veľké majetky do rúk židovských prešli, keď také do predaju príjdu, lež aby medzi ľuďom zem hladajúcim parcellované a tak predané boli; prekaziť to, aby krčmy jedine len v rukách židovských byly, lež aby v každej obci nachodila sa aj kresťanská krčma; nemožným urobiť to, aby úradníci s chudobným ľuďom tak nakladali, ako s otrokom; podporovať malých priemyselníkov; čím skorej zaviesť progressívnu daň; vyhodiť daň na berzianerov a utlačiť úžeru. Toto by byly radikálne reformy, súce k tomu, aby sme upadlý biedny ľud čím skorej na nohy postavili. Miesto týchto opravdových radikálnych reforiem tie skalické noviny v mene tej «slovenskej ľud. strany» aké že reformy žiadajú? Že aké? Katolíci čujte a zhrozte sa: «slovenská ľudová strana» má pripravovať ľud na «*sekularisovanie*» cirkevných statkov.

Čo znamená slovo «*sekularisovanie*»? Tolko ako zhabanie cirkevných statkov. Od novín, ktoré sa «*katolíckymi*» menujú, úplným právom

môžeme očakávať, aby takto písaly: «ľud má sa všemožne pripravovať, aby *sekularisovanie*, akožto zkaža a nová farcha ľudu všemožne prekazené bolo», Vidme teda, čo znamená:

Sekularisovanie cirkevných statkov?

Sekularisovanie hlásať, alebo ľud na *sekularisovanie* pripravovať, tolko znamená, ako verejnú krádež ohlasovať. Na *sekularisovanie* ľud pripravovať znamená tolko, ako v ľude chuť budiť, aby cudzie statky sám vzal a podelil, čo len socialdemokrati majú v programme. A ponač socialdemokrati a slov. ľudová strana — dľa zoznania *Hodžu* — je jedno a to isté, nuž dá sa aj to rozumieť, že čo to znamená, keď «Katólické Noviny» píšú, aby sa ľud na *sekularisovanie* pripravoval. Teda len pripravujte ten slovenský ľud na tú *sekularisáciu*. Už cítite, že heslo «za tú našu slovenčinu» tráti u ľudu kúzlo a potrebný je nový mädivý motúz, za ktorý by sa ľahkoverný ľud dal chytať. Dajme tomu, že by sa ľud dal týmto novým heslom omámiť, aký že bude mať z toho osob?

Škodu bude mať, ale osob žiaden.

Bo čo by bolo s cirkevnými majetkami, keby tá *sekularisácia* prevedená bola? Snáď by tiež medzi chudobným ľuďom rozdelili? Tie by predali. A kto by ich kúpil? Kto iný ako židia. Prejdite nielen Horno-Uhorsko, ale celú krajinu. a málo je takých obcí, kde by starodávne kresťanské zemanské a už na mnohých miestach aj grófske majetky židia neboli pokúpili. Kde sa majetky do židovských rúk dostanú, tam vplyv kresťanov na verejné záležitosti celkom zanikol. Koľko užitočných základín, štipendií na chudobných študentov, koľko fundácií na školy, kostoly, špitále, sirotáre a iné užitočné ústavy máme, ktoré výlučne len z cirkevných majetkov pochádzajú! Kto teda medzi ľuďom budí myšlienku *sekularisovania*, ten klame ľudí; myšlienka táto nachádza nových privržencov v tej nádeji, že sa cirkevné majetky medzi ľuďom podelia; ľahkoverný ľud ľahko dá sa nakloniť takýmto novým *volebným heslom*; keď by však vec ku uskutočneniu prišla, vtedy ľudu ukážu figu a do cirkevných majetkov sadnú si židia. Na *sekularisáciu* verejnú mienku pripravovať, do terajšku bolo úlohou len židovsko-liberálnych novín, bo ich zuby bolia na tie cirkevné majetky. V najnovšom čase či zo závidia

a či z pomsty ľud na sekularisáciu upomínať za úlohu si považujú už aj také noviny, ktoré sa «katolícke» (?) menujú.

Skalické noviny v tom istom (21.) čísle a v tomže článku ešte aj toto píšu: «Prečo my ešte vždy sa bojíme pred socializmom? V programme slovenskej ľudovej strany treba mu dať miesta». Toto je nové «doplnenie» programu slovenskej ľudovej strany. Smysel týchto veľavýznamných slov Hodža takto vyslovil: «sú naše záujmy jedny a tie isté», čo toľko znamená, že «slovenská ľudová strana a socialdemokracia je všetko jedno. Slováci, či nespozorujete, že tí, čo vo svojich novinách vám vždy o náboženských veciach tárali, čo viac, aby vás tým istejšie do bludu priviedli, ešte i nedeľné evanjelium vám sdeľujú, či pravím, ešte ani teraz nespozorujete, ako pomaly skrúcajú gajdy? «Katolícke Noviny» zdvihajú slovo za program socializmu! Snáď pod týmto socializmom rozumejú *kresťanský socializmus*? Jestli je tomu tak, nuž prečo že tak zúrivo napádajú našu kresťanskú ľudovú stranu? Veď medzi našou kresťanskou ľudovou stranou a kresťanskými socialistami takrečeno žiadneho rozdielu nenie. No, keď tie skalické noviny v každom čísle našu kresťanskú ľudovú stranu tak zúrivo napádajú, tým aj to dokazujú, že keď svoj program socializmom «doplní» chcjú, že pod tým nerozumejú *kresťanský*, ale ten *pohanský*, alebo *červený socializmus*, o ktorom viacej budúce.

Ludák.

Otvornie snemu v kráľovskom hrade.

Prvé zahájenie krajinského snemu prevedené bolo v pondelok dňa 21. mája v snemovni. V utorok 22. mája ale jeho veličenstvo kráľ apoštolský trónou rečou otvoril snem v kráľovskom hrade. Krajinskí vyslancovia dostavili sa z tej príčiny všetci bez rozdielu politických mienok pred obličajom kráľa v najväčšej paráde v národnom kroji. Ešte nebolo pol jedenástej, prišiel z ministrov prvý gróf *Aladár Zichy* do kráľovského hradu, na jeho boku sedel mu otec a vodca kresťanskej ľudovej strany gróf *Ferdinand Zichy*. Vo veľkom počte shromaždené obecnstvo pozdravovalo ich po celej ceste s hlučnými ováciami. Za nimi dovezli sa na parádnych kočoch grófi *Andrássy*, *Széchenyi*, gróf *Karácsonyi*, *Héderváry*, *Csáky*, *Csekonics*, ktorých skvostne rúcha nevedelo dost obdivovať obecnstvo.

Na parádnych kočoch dovezli sa ku kráľovskému hradu i najvyšší hodnostári cirkevní. Jedon po druhom

dojachali: Kardinál *Jozef Samassa*, arcibiskup jágerský *Julius Városvy*, arcibiskup kaločský, *Viktor Mihályi*, arcibiskup, *Julius Firczák*, biskup, gróf *Mikuláš Széchenyi*, gróf *Karol Csáky*, *Alexander Párvy*, *Wolfgang Radnay*, *Demeter Radu*, biskupi. Vysokých hodnostárov cirkevných pozdravovalo shromaždené obecnstvo so zvučnými výkrikmi.

S ováciami prijatí boli aj ministerpredseda dr. *Alexander Wekerle*, minister výučby gróf *Albert Apponyi*, minister obchodu *Franc Kossuth*. Pred kočom *Kossutha* doletel do kráľovského hradu zlatom ozdobený parádny koč a v ňom sedel kardinál knieža-primas *Klaudius Vaszary* a vysvätený biskup dr. *Medard Kohl*. Pri zjavení sa tohoto koča ozvalo sa hlasmé kommando: «Gewehr heraus!» Stráž hradu vstúpila pod zbroj a zástava stráže sklonila sa pred kardinálom.

O jedenástej hodine bola sv. omša v kaplne hradu. Omšu svätú slúžil *Julius Városvy*, arcibiskup kaločský a ačtovali mu *Ottokar Prohászka*, biskup stolnobelohradský, dr. *Medard Kohl*, vysvätený biskup a *Karol Kántor*, farár kostola hradu. Jeho veličenstvo kráľ slyšal svätú omšu v oratoriume. Pod oratoriumom stál biskup *Bogisich* s apoštolským krížom.

Na sv. omši prítomní boli všetci ministri, vyslancovia kresťanskej ľudovej strany boli tiež všetci v kaplne prítomní. Skvostným krojom národným vynikali zvlášte gróf *Aladár Zichy*, *Štefan Rakovszky*, *Béla Rakovszky* a *Mikuláš Zboray*.

Pred dvanástou zakončila sa sv. omša, kráľ utiahol sa do svojich komnat a medzi tým vo veľkej sieni kraľu shromaždili sa členovia oboch snemovní; ku sprievodu jeho veličenstva patriaci krajinskí zástavníci, kapitáni telesnej gárdy, knieža primas, biskupi, uhorskí ministri a vysokí hodnostári shromaždili sa v sieni, kde kráľ dáva výsluchy. Keď bolo všetko v poriadku, hlavný dvorný majster gróf *Taszilo Fesztetich* podal zprávu jeho veličenstvu, na čo kráľ so svojim sprievodom vstúpil do veľkej siene. Popredku šiel dvorný kommissár *Jäger*, za týmto nasledovali: barón *Béla Orczy*, krajinský ryehtár, gróf *Teodor Pejacevich*, horvatský bán, gróf *Georg Bánffy*, kráľovský hlavný dvorný majster, gróf *Ondrej Csekonics*, kráľovský hlavný nástolník majster, gróf *Béla Széchenyi*, strážca koruny, zástavníci; kardinál knieža-primas *Klaudius Vaszary*, členovia vlády, gróf *Taszilo Fesztetich*, kráľovský hlavný dvorný majster, s panovníckou berlou, gróf *Julius Széchenyi*, kráľovský hlavný maštalný majster s kráľovským holým mečom a vedľa neho biskup *Bogisich* s dvojitém apoštolským krížom, potom nasledoval jeho veličenstvo. Na boku jeho veličenstva a za ním kráčali gróf *Alexander Apponyi*, uh. kr. hlavný komorník, knieža *Alojz Esterházy*, kapitán telesnej gárdy, barón *Gejza Fejérváry*, kapitán uh. darabant stráže, gróf *Paar*, generál a kapitán c. kr. darabant stráže, konečne gróf *Paar*. hlavný adjutant jeho veličenstva.

Keď kráľ vstúpil do siene, zavznelo hrmotné éljenovanie. Jeho veličenstvo sadol si na trón a položil si kalpag na hlavu. Ku sprievodu patriaci hodnostári rozosta-

vili sa okolo trónu. Barón Gejza Fejérváry, čo kapitán uhorskej drabantnej stráže, stal si na lavo od trónu.

Jeho veličenstvo prečítal potom trónnu reč, ktorú podávame v nasledujúcom výťahu:

Ctení pánovia! Magnáti a vyslanci!

Milí verní!

Úprimne sa tešíme, že znova môžeme uvítať shromaždených magnátov a vyslancov nášho verného uhorského kráľovstva.

Naše otcovské srdce bolí, keď zrakom hodíme na nedávno minulé udalosti, ktoré narušily riadny beh konštitucionálneho života. Ďakujeme Božskej prozreteľnosti, že škodné nedorozumenia boli rozptýlené. Uzrozumene so slobodne prejavenu voľou národa nášho vrúcne si prajeme a úfame, že konštitucionálne a zákonné spoluúčinkovanie zákonodarstva a všetkých činiteľov štátneho života na budúce nikdy nebude narušené.

Zpätuvodenie panovania zákona a právnej kontinuity tvorí hlavnú úlohu našej vlády. Aby toto docielila, predostre zákonodarstvu tie predlohy, ktoré sa pofahujú na ustálenie rozpočtu, na uplatnenie zákonitých daní a iných verejných poplatkov, postarajúc sa o to, aby dohnanie nashromaždených reštancií bolo zabezpečené bez urážky záujmov daň platiaceho obecnstva.

XII. zákonný článok z r. 1867. ustáľuje spôsob, ako majú byť riadené tie záležitosti, ktoré sú spoločné s krajinami zastúpenými v ríšskej rade, z tohoto vyplýva, že spoločné potreby musia byť na tomto zákonitom základe ustálené, taktiež musí byť ustálený aj ten pomer, dľa ktorého prispievajú obe polovice našej monarchie ku snášanju spoločných tiarch.

Sriadenie našich poľnohospodárskych pomerov vyžaduje, aby vláda splnomocnená bola ku ďalšiemu vedeniu, vlastne k započatiu vyjednávania ohľadom colno-kupeckých smlúv s cudzozemskými štátmi; zachránenie našich poľnohospodárskych záujmov ale nevyhnutne vyžaduje, aby s cudzozemskými štátmi do života uvedené colno-kupecké a lekárske zdravotnícke smluvy až do tých čias boli podržané, kým sa tie konštitucionálne stanú právoplatnými.

Ačkoľvek ten užší pomer, ktorý jestvuje medzi našimi spojencami a ktorého cieľom je zabezpečenie pokoja, taktiež aj tie priateľské styky, v ktorých žijeme s inými cudzími štátmi, poskytujú nám záruku toho, že budeme môcť požívať ovocie pokoja, bezpodmienečná bezpečnosť a v každom ohľade vážne uplatnenie našich záujmov nevyhnutne vyžaduje riadne staranie sa o moc brannú.

Zpätuvodenie zákonitého právneho poriadku vyžaduje aj čím skoršie uzákonenie finančného vy-

rovnania s Horvatskom, Slavonskom a Dalmatskom, ktoré vyhotovily predošlým snemom vydané regnikolárne výbory.

Z ohľadu na veku zodpovedný vývin konštitucionálneho života najhlavnejšou úlohou našej vlády bude, aby spravila účastnými politických práv všetky triedy spoločnosti a aby takto vodila do medzi politického života celý národ. S tým cieľom zadá návrhy, pofahujúci sa na slobodné prevádzanie všeobecného volebného práva, ktorý bude zodpovedať jednako požiadavkám demokratickej zásady, jako aj tej požiadavke, aby národný charakter uhorského štátu bol zachránený.

Toto sú, ctení páni, veľmoži a vyslanci tie úlohy, na prevedenie ktorých sa naša vláda podobrala; podujala sa na prevedenie týchže v takom smysle, že sú toto také otázky, ktoré v prvom rade a bezpodmienečne musia byť prevedené, ktorých riešenie nadhodením iných otázok nemôže byť ani znemožnené ani odročené. A s týmito úlohami, ktoré vláda na seba prevzala, súhlasí aj verejná mienka, čomu výraz dala pri teraz prevedených voľbách.

Okrem vypočítaných úloh z ohľadu na smutné udalosti neďalekej minulosti v záujme zákonného a konštitucionálneho ochránenia administrácie, taktiež v záujme dokonalejšieho zabezpečenia konštitucionálneho právneho poriadku úlohou našej vlády bude, aby predostrela návrhy, ktorými sa kruh právnej činnosti administratívneho súdu rozšíri preto, aby autonómne práva právomocností boli zabezpečené.

Riadny beh štátneho života a zabezpečenie kultúrneho a hospodárskeho vývinu národa na každý pád vyžadujú splnenie mnohých súrných nárokov.

Úlohou našou bude vývin kultúry, na poli náboženstva napomoženie autonómie katolíckej cirkve, doplnenie dôchodku nižšieho kňazstva a stupňovité splnenie tých povinností, ktoré sme ohľadom prevedenia XX. zákona z r. 1848. na seba prevzali. Na hospodárskom poli nemôžeme dopustiť, aby bez stopy odznel onen hlas, ktorý k nám prichádza zo svetového zápasu národov a všetko musíme podujat, aby hospodársky, v národnom smere zmohutnejúc, využitkovali sme sily národa, aby sme výživu jeho zabezpečili, aby sme blahobyť jeho pozdvihli a aby sme osud robotníckej triedy polepšili a zabezpečili. Nesmieme meškať v tom ohľade, aby poľné hospodárstvo donášalo väčšie úrody, aby bolo intenzívnejšie a aby sa na všetky odvetvia rozprestieralo, čo sa dá docieľiť riadnym a veľkým rozmerom vývinom priemyselnej a kupeckej činnosti, sriadením finančných a kreditných pomerov a urovnomením a obľahčením daní. Úlohou vlády bude,

aby na toto poľahujúce sa práce previedla alebo aspoň započala.

Akonáhle sa stane zákonom nová reforma volebného práva, znova sa chceme odvolávať na verejnú mienku národa, prejavenu na širšom základe a v celku a čo sa týče ďalšej vládnej činnosti, ohľadom tejto podržujeme si na kráľovských právach spočívajúcu slobodu rozhodnutia na ten čas.

V dávne cnosti národa skladaná naša dôvera vzbudzuje tú nádej, že jako nás vždy úprimné city vedú naproti záujmom milovaného uhorského národa, tak aj národ hľadať bude jasnosť trónu, záruku istého napredovania v úplnej shode medzi národom a kráľom.

Prosiac Všemohúceho o požehnanie na naše účinkovanie, krajinský snem vyhlasujeme za otvorený.

Po prečítanej trónnej reči jeho veličenstvo vstal z trónu, vzal kalpag z hlavy a so svojim sprievodom odišiel preč.

Po slávnostnom zahájení snemu v kráľovskom hrade vyslancovia vrátili sa do snemovej budovy, kde prečítaný bol najvyšší rukopis, poľahujúci sa na svolanie snemu.

Valné shromaždenie Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska.

Druhý deň.

Valné shromaždenie dňa 17. mája ráno pretrhnuté bolo z tej príčiny, aby členovia Jednoty prítomní mohli byť na valnom shromaždení Sväto-Štefanskej Spoločnosti.

Valné shromaždenie Sväto-Štefanskej Spoločnosti.

Bolo to dvaapäťdesiate riadne valné shromaždenie, ktoré táto, ku osвете ľudu veľmi pochvalne účinkujúca, Spoločnosť vydržovala. Pred shromaždením slúžil arcibiskup kaločský dr. Julius Vározy tichú svätú omšu, pri ktorej latinské piesne cirkevné prednášali sadzači Spoločnosti. Pri svätej omši, ako aj pri valnom shromaždení prítomných bolo veľmi mnoho výtečníkov katolíckych, medzi týmito dr. Ottokar Prohászka, biskup stolno-belohradský; dr. August Fischer-Colbrie, biskup-koadjutor košický; dr. Medard Kohl, vysvätený biskup; gróf Aladár Zichy, minister okolo osobnosti kráľa; gróf Albert Apponyi; knieža Mikuláš Esterházy; gróf Ján Zichy; gróf Ondrej Csekonics; gróf Ondrej Pallavicini; gróf Gejza Majláth; praelát Ján Molnár; dr. Alexander Ernst; Alexander Simonyi-Semadam, vyslancovia a mnohí iní.

Valné shromaždenie zahájil vo veľkej dvorane palácu spoločnosti o 10. hodine arcibiskup kaločský dr. Julius Vározy veľkou rečou, v ktorej osvietil účinkovanie Spoločnosti a dokázal veľkú potrebnosť toho, aby katolícke ohecenstvo ústav tento všemožne podporovalo. Všetci prítomní s hlučným potleskom prijali reč arcibi-

skupa kaločského a zo stránky Spoločnosti vyslovil mu veľké vďaka gróf Ferdinand Zichy.

Predložená bola na to ročná zpráva výboru a správy Spoločnosti. Z tejto vysvitá, že spoločnosť minulého roku mala 11.200 podporujúcich, 3197 riadnych členov a 148 základníkov. Valné shromaždenie v známosť vzalo zprávu a predlohu účtov, účtovníkom udelilo absolutorium a do jednotlivých odborov a do výboru vyvolilo nových členov.

Svetský predseda Spoločnosti gróf Ferdinand Zichy poďakoval sa konečne všetkým prítomným, že sa dostavili ku valnému shromaždeniu, ktoré zakončilo sa s požehnaním arcibiskupa a vydržovala potom svoje valné shromaždenie

Spoločnosť sv. Františka Regis.

Miesto úradne inde zamestnaného predsedu grófa Gustáva Majlátha, biskupa sedmohradského predsedal aj v tomto shromaždení arcibiskup kaločský dr. Julius Vározy. Svetský predseda gróf Ferdinand Zichy vysvetlil v jeho reči cieľ tejto spoločnosti, ktorá k tomu je založená aby ľudia chudobní, čo požívajú v stave hriešnom ne-manželskom jej podporou napomôženi a k tomu privedení boli, aby opustili stav hriešny a vstúpili do stavu manželského. Z predloženej zprávy vysvitá, že v minulom roku 756 párov podporovala táto Spoločnosť, ku čomu bolo treba viac než päť tisíc dokumentov zadovážiť a kroz čo výš než päťsto detí vpísalo sa ako zákonné. Pri zaklúčení shromaždenia sriadila sa medzi prítomnými sbierka ku cieľom spoločnosti s výsledkom 420 korún. Za tieto milodary poďakoval sa svetský predseda gróf Ferdinand Zichy a valné shromaždenie bolo s tým zakončené.

Po obede dňa 17. mája o tretej hodine pokračovalo sa vo veľkej dvorane Katolíckeho Kruhu vo valnom shromaždení Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska.

Pod predsedníctvom grófa Jána Zichyho držal prvú prednášku dr. Ján Dudek, professor university, o «medziach trpezlivosti a neodhodlanosti». Po tejto s hlučným potleskom prijatej prednáške rečnil o «socializme» dr. Ottokar Prohászka, biskup stolnobelohradský. Ováciam nebolo konca kraja, ako tento výtečný rečník reč svoju dokončil. Povedal potom

gróf Ferdinand Zichy

nasledujúcu reč: «Nemožno mi opustiť toto shromaždenie bez toho, že by som dve veci nespomenul. Nie preto to robím, ako keby som tu chcel poučovať, lež ponevác to za potrebné držím, aby som pri tejto príležitosti premluvil. Jedna vec je, že ponevác nachodíme sa v okolnostach rozhodnej budúcnosti, snahám našim vytýčiť treba istý smer. Druhá vec je, na základe akých zásad máme účinkovanie naše počínať.

Mýli sa, kto sa nazdáva, že behom desať rokov nič sa nezmenilo kolo nás. Aj my sme sa zmenili a zmenily sa aj naše okolnosti. Pred katolíckmi Uhorska otvára sa nový svet, pri čom hlavným cieľom má byť, aby sme ho využívať vedeli. S duchom skutočne oduševneným a

obetovavým stretáme sa tu prítomne. Treba nám však pozor dávať, aby sme neochladli a v nečinnosti nečakali kým nové poroby prebudia nás zas z malomocnosti našej. O zástavu katolíctva netreba sa nám báť, tie dva roky postačia k tomu, aby sme ju v zákonodarstve do výšky pozdvihli. (Potlesk).

Ja to hovorím, že nastanú časy, keď zákonodarstvo ničoho viac previesť nemôže bez toho, žeby nemuselo do ohľadu brať záujmy katolíkov. Buďme preto tej pevnej viery, bo je to skutočnosť, že sme sa zmohli. Prichodí sa nám však pripravovať aj ku tuhým zápasom. Nie ale tak ako vo Francúzsku, kde katolíci neidu ku volebnej urne. Neupúšťajte preto z tejto našej horlivosti, lež upevňujeme ten malý tábor, ktorý nie bez úspechov zápasil. (Ľľjen, potlesk, výkriky: nech žije ľudová strana!) Z viery našej čerpajte sily, aby tomu tak bolo, ako to predsteda tohto shromaždenia v zahajujúcej reči jeho povedal. Tu je čas, aby sme jedinko jedni boli. Preč teda s rozličnosťou náhľadov, do jedného tábora patríme všetci napospol: do tábora Krista.

Druhé, čo povedať chcem je, že mnoho a veľmi vážnych otázok čaká na rozriešenie, zvlášte dotyčno spoločnosti katolíckej. Pojem sveta katolícky nedá sa porovnať obrazu dajakého kraja, na ktorom iba jednodivé čiary spatrujeme. Všetky skutky, živé bytnosti a všetky otázky, čo týkajú sa štátu, z blízka týkajú sa i všetkých katolíkov. Vznešený obraz rozprestiera sa predo mnou, ktorý ma oduševňuje. Lev XIII. vyzval nás k zápasom na dejšti politickom. Pius X. napomína nás, aby sme sa obnovili vo viere, bo v zápasoch našich pevnej viery potrebujeme. Každú otázku preto rozriešiť treba na základe katolíckych zásad.

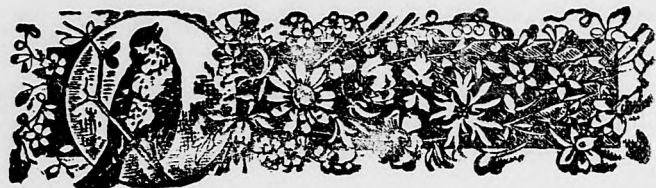
Nech si je teda reč buď o autonomii, buď o inom sriadení štátno-občianskom, snažiť sa nám treba, aby sme sa nesriadovali dľa zásad nevery, lež na základe na všetko vzťahujúcej sa organizácie kresťanskej cirkve. Veľmi prísne považujeme preto tieto otázky a skúmame ich dôkladne. I tak úfať sa môžeme, že dosiahneme, až aj nie konečného, lež istotne dočasného pokroku a úspechu. Boh nás neopustí, keď ho my neopustíme.

Teším sa tej oduševnenosti, ktorá v kruhu tomto zavše sa ozíva, bo kruh tento v skutku vždy katolícke stanovisko zastáva. Ďakujem za láskavú pozornosť, vytrvalosť a horlivosť».

Nedá sa opísať to oduševnené plesanie, akým prijalo valné shromaždenie tieto slová vodcu kresťanskej ľudovej strany grófa Ferdinanda Zichyho.

Arcibiskup kaločský dr. Julius Városov povedal konečne záverečnú reč a všetkým prítomným udelil biskupské požehnanie, po čom zakončilo sa valné shromaždenie Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. Bodaj by vnesené tu uzavretia v jejich prevedení prispely k duševnému a telesnému dobrému ľudu katolíckeho.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

POLITICKÉ CHÝRY.

Zas cigánia.

Protivníci naši najviacšie cigánstvami bojovali proti kresťanskej ľudovej strane. Veľmi dobre vedeli, že to nenie pravda, čo oni píšu, predpokladali však, že sa ľud nevyzná a nebude môcť posúdiť, či je to ozaj pravda, čo oni píšu. Jednotlivých ľudí sto a stokrát napádali a pomlúvali a keď sme im stokrát dokázali, že nenie pravda čo píšu a že pomlavy jejich nemajú základu, vzdor tomu opakovali jednodstajne jejich cigánstva a pomlavy, bo vedia, že tí, čo noviny jejich čítajú, nemajú známosti o našich ospravedlneniach. Aj prítomne týmto spôsobom bojujú proti kresťanskej ľudovej strane, keď píšu: že ľudová strana nedostala protikandidátov od Wekerleho a že časopis «Kreštan» stojí v službe Wekerleho. Oproti tomuto celý svet vie, že «Kreštan» stojí jedine a výlučne v službe kresťanskej ľudovej strany; kresťanská ľudová strana je nepremeniteľná, do druhých stránok jej nič nenie; program svoj i dnes drží sväto a nepremeniteľne; v tomto programme ani litierky nepremenila; bojuje za kresťanské Uhorsko a za kresťanský ľud; kto tomuto protivne hovorí a píše, ten podliacky cigáni. — Wekerle nepostavil protikandidátov kresťanskej ľudovej strane, bo to od neho ani nezáviselo; nie Wekerle viedol minulé volby; kto teda hovorí a píše, že kresťanská ľudová strana len z milosti Wekerleho voľačo dostala, ten podliacky cigáni. Kresťanská ľudová strana je takých práv strana, ako ktorákoľvek iná politická strana, čo podporuje vládu; kto to hovorí a píše, že vláda protikandidátov mohla postaviť tej strane, čo ju podporuje a ktorej predseda je jej členom a spolu ministrom okolo osobnosti kráľa, ten dobre vie, že cigáni, keď však vzdor tomu tak hovorí a píše, činí to len preto, aby ľud zvedol.

Katolícke Noviny a biskupia.

V ružomerskom okrese národnostní ľudia natoľko pobúrili ľud proti kandidátovi kresťanskej ľudovej strany, že tam ani život, ani majetok nenie viac v bezpečnosti. «Katolícke Noviny» ešte aj teraz také články a zprávy uverejňujú, že nimi schválne oheň lejú na oheň. proti biskupom ale píšu v takom tóne a v takých výrazoch, že podobného v katolíckych časopisoch doposiaľ nikdy a nikde nebolo čítať. Medzi iným píšu takto: «bolo počuť vystupovanie z cirkve», takto píšu «Katol. Noviny», natoľko búria ľud náš; takto píšu tie «Katolícke Noviny», čo o sebe tvrdia: «naša základna na čistej kresťanskej spravodlivosti!» Píšu však tie «Kat. Noviny» ďalej doslovne: «nech č... vezme takého biskupa». No tomuto podobného ľudia v katolíckych novinách zaiste ešte nikdy

nečítali. O tomto biskupovi písaly tie «Katol. Noviny» ďalej: «táto vrchnosť z Rímu na každý pád dostane pokračanie»; ďalej zas to tam stojí: «krv potečie, ktorá bude na vás pomstvu volať»; na inom mieste zas píšu: «v sobotu už toho nového kaplána inzultovali, sviečku mu popod nos podpaľovali». Takéto pády stávali sa len za časov prenasledovania kresťanov. Posledné slová tej jejich zprávy znejú však nasledovne: «Kliatba Iudu nesie sa vo vzduchu. Kňazom verejne zlorečia». Toto píšu tie noviny, čo na hlave majú nápis: **katolícke**.

Ponechávame to k nahliadnutiu každého človeka, nech posúdi každý, či katolícke noviny písaly kedy takéto veci.

Porada kresťanskej ľudovej strany.

Kresťanská ľudová strana snemová v pondelok 28. mája večer o 7. hod. držala vo vlastnom kruhu poradu. Predsedaľ *Štefan Rakovszky*, podpredseda strany a snemovne. Zápisnicu viedol *Edmund Beniczky*. Pritomní boli ablegáti kresťanskej ľudovej strany: *Ján Molnár*, *Franc Buzáth*, *Mikuláš Zboray*, *Franc Darányi*, *Béla Csitáry*, *Karol Wildfeuer*, *Alexandr Ernszt*, *Pavel Kovács*, *Béla Rakovszky*, *Béla Nyáry*. Porada uzavrela že ku programnej reči ministerpredsedu *Wekerleho* z ľudovej stránky prehovoríť má *Štefan Rakovszky*. Pred poradou prišiel do kruhu kresť. ľud. strany na návštevu nový štátny tajomník ministerstva orby *Béla Mezössy*, kde vzácného hosťa privítal pápežský praelát *Ján Molnár* a *Štefan Rakovszky*.

Vymenovanie tavernikusa.

Úradný list uverejnil v sobotu nasledujúci najvyšší rukopis:

Milý gróf *Zichy*! Na predlohu môjho uhorského ministerpredsedu vymenúvam vás s týmto na hodnosť Magistra Tavernicusa. Budapešť, dňa 24. mája roku 1906. *Franc Jozef v. r.*, *Alexander Wekerle v. r.*

Z príležitosti tohoto vysokého vyznačenia veľazaslúženému vodcovi kresťanskej ľudovej strany a všetkých pohybov katolíckych predniesol blahozelania kresť. ľud. strany podpredseda *Štefan Rakovszky* za prítomnosti ľudových ablegátov v kruhu vo štvrtok dňa 31. mája o 6. hodine večer.

KRAJINSKÝ SNEM.

Dňa 22. mája. Po slávnostnom zahájení snemu v kráľovskom hrade shromaždili sa vyslanci v snemovni. Predseda dľa veku zahájil o 1. hodine zasadnutie. Zo stránky vlády prítomní boli ministri: *Wekerle*, gróf *Julius Andrassy*, *Kossuth*, gróf *Apponyi*, *Darányi*, *Jekelfalussy*, *Josipovich*, gróf *Aladár Zichy*. Prečítaná bola zápisnica predošlého zasadnutia. Ku slovu hlásil sa ministerpredseda *Wekerle* a predložil pôvodnú osnovu trónnej reči, ktorá s úctou v známosť vzatá bola. Na návrh predsedu uzavreté bolo, aby nasledujúce zasadnutie držané bolo vo stredu, v ktorom vyslanci odovzdať majú mandáty a

sriadené majú byť verifikačné výbory. Po prijatí tohoto návrhu zasadnutie o 2. hod. bolo zakľúčené.

O 4. hodine popoludní držala zasadnutie snemovňa veľmožov. Predseda dľa veku gróf *Ferdinand Zichy*. Ministerpredseda *Wekerle* predložil kráľovský dopis, dľa ktorého za predsedu snemovne veľmožov vymenovaný je gróf *Aurel Dessewffy*, za podpredsedov: barón *Ján Kemény* a gróf *Alexander Széchényi*. Po vyvolení druhých funkcionárov zakončené bolo zasadnutie.

Dňa 23. mája obe snemovne držali zasadnutie. Zasadnutie snemu začalo sa po 10. hodine. Predseda dľa veku *Szappanos*. Zápisníci: *Rudnyánszky*, gróf *Adam Bethlen*, gróf *Gejza Teleky*. Vyslancovia odovzdali svoje mandáty. Sriadené boli výbory ku verifikovaniu mandátov. Výbory majú mandáty v piatok preskúmať a v riadnom zasadnutí v sobotu snemu predložiť zprávy. Zakončenie snemu o 2. hod.

Snemovňa veľmožov. o 11. hodine držala zasadnutie snemovňa veľmožov. Predseda gróf *Aurel Dessewffy*. Zápisníci: gróf *Degenfeld*, barón *Rudnyánszky*, gróf *Csekonics*. Zo stránky vlády prítomní: gróf *Aladár Zichy*, *Darányi*, *Josipovich*. Predseda držal vrelú rozpomienku nedávno zomrelých členov snemovne veľmožov. Prevedené boli voľby výborov a o 12. hodine zasadnutie bolo zakončené.

Dňa 26. mája. Voľba snemového predsedníctva. Predseda dľa veku: *Štefan Szappanos*. Zápisníci: gróf *Gejza Teleky*, *Otto Hoffmann*, *Georg Nagy*. Zo stránky vlády prítomní: Ministerpredseda *Wekerle*, *Kossuth*, *Darányi*, gróf *Apponyi*, gróf *Andrassy*, gróf *Aladár Zichy*, *Jekelfalussy* a *Josipovich*. Po prečítaní zápisnice predošlého zasadnutia nariadil predseda *Szappanos* odovzdanie hlasov na predsedu snemovne. Odovzdané bolo 264 ceduliek, z týchto 254 ceduliek padlo na *Juliusa Justha*. Desiat ceduliek bolo prázdnych. *Julius Justh* s hlučnými výkriky privítaný bol ako predseda.

Nasledovala voľba podpredsedov. Odovzdané bolo 262 ceduliek, z týchto padlo 248 na *Štefana Rakovszkého*, podpredsedu kresťanskej ľudovej strany a 248 na *Ludvika Návaého*.

Za questora vyvolený bol *Ján Tóth*. Za zápisníkov vyvolení sú: *Ján Benedek*, *Béla Egry*, *Franc Darányi*, *Ladislav Hammersberg*, *Mikuláš Thoroczka* a *Karol Várady*.

Predseda dľa veku *Štefan Szappanos* i so zápisníkmi dľa veku zostúpil z predsedníctva a zaujal ho peknou rečou medzi hlučnými ováciami nový predseda *Julius Justh* s novovyvolenými zápisníkmi. O 2. h. zakončilo sa zasadnutie.

BESEDNICA.

Pálenka.

Je osem hodín večer. *Anna Zubrická* sedí pri železných kachličkách a vesele pečie baraninu. Pri nej stojí sedemročné dievča a prehltuje voňavú paru mäsa. Takáto lahôdka málo kedy sa potíka v ich kuchynke. O štvrt hodinku dievčatko vyskočí od radosti, lebo mať

rozkázala, aby prestrela stôl, že zaraz príde otec. Vezme červený obrus, tri hrubé tanieri, bedlive poutiera nôž a vidličky, potom beží k studni, donesie vody a postaví džbán s čerstvou vodou na prostred stola. Zatým odbehne k pekárovi po chlieb. O pol deviatej všetko je už prichystané.

— Zaraz príde otec, — hovorí matka dievčatku.

— Len keby čím skôr prišli, — vzdychne dievča — lebo ja som už veľmi hladná.

Ale na tú radosť, že dnes večerať bude mäso, na chvíľu zabudne hlad.

O deviatej ide matka pred bránu, dievča netrpezlivo dupká pri nej. Hladia v tú stranu, zkadiaľ má otec prísť. O ôsmej dokonil prácu. Už by mal dávno tu byť. Prečo mešká?

O pol desiatej matka s dievčatom utiahu sa pri kachličkách a počúvajú šuškanie prepečenej baraniny. Stiahnu lampu, aby zošporovali petrolej a aby mohli chytro osvietiť izbu, keď otec príde domov. Dievča nevie ďalej vydržať hlad, začne plakať. Matka hodí mu kúsok suchého chleba. Potom privinie k sebe dieťa, svoj smutný pohľad upre na dvere, pričom hladká vlasy dievčatka. O desiatej vyhasne posledný uhlík v kachličkách, matka a dieťa obejmú sa a sedia v tme. Obe trasú sa od strachu. Posiaľ čakali otca, teraz už boja sa, že príde. Často sa prihodí, že zostane v kréme a vtedy keď príde domov, beda je obom.

— Mama, — šepce dievča — ja sa schovám pod posteľ, keď prídu otec domov.

Matka ľútosťivo hľadá na svoje dieťa a hovorí:

— Aj tam ta najde.

— Teda kde sa mám ukryť? Toť som sa skovávala na dvore, ale na prvý krik vbehla som sem.

— Neboj sa, duša moja, obránim ťa. Sem do lona môjho sa ukryješ a potom...

Nedohovorila, lebo vyronily sa jej slzy z očí, Dieťa tiež začalo prenikave lkať, hovoriac:

— Ale potom vy vytrpíte za mňa. Ah, prečo sú taký zlý ten otec?

— Tak nesmieš o ňom vyprávať. Ja všetko zdržím, veď mňa to nebolí, čo by ma ako bil.

Dievča uspokojí sa, ako čo by uverilo slovám matkiným a ešte lepšie pritúli sa k nej. O jedenástej zaspí, matka uloží ju na lúžko. Nevyzliekla ju, lebo lepšie je, keď je dieťa pri takejto príležitosti oblečené.

Zaopatriac dieťa potom vykrúti trochu lampu. Soberie zo stola tanieri, džbán, vidličky a nôž. V kuchyni uprace sekeru a kladivo, z kuchynskej kasničky povytahuje nože a iné veci, súce na rezanie a pichanie. Zo steny postíha všetok riad, uloží ho do kúta a postaví predeň truhlu. Ešte raz sa poobzerá do okola, či nezabudla volačo skovať, potom ale začala žalostne plakať. Keď umíkla, došúchala sa k posteli a ľahla si na ňu. Sopne ruky, odriekajúc tiško modlitbu, ale aj pri tom načúva každý šuchot. Čaká víchor, ktorý už tak dobre pozná. Nedbá o seba. Nech ju bije, len dieťaťu nech dá pokoj.

Okolo jednej po polnoci začuje krik. Muž vadi sa s domovníkom. Stiahne na seba perinu a trasie sa na celom tele. Čuje zlorečenie domovníkovi a nádavky ožratého muža. Potom domovník utíchne a len jej muž hreší a zlorečí, vždy bližšie a bližšie. Jeden ukrutný buchot, dvere prašia a o chvíľu dotacká sa do chyže jedna malá postava s iskracimi očima. Vreštiac a zlorečiac bez prestania.

— Už zase nemám večere? Kde si, ty bosorka pluhavá? Aj ten pankhart? Tu som ja pánom! Kde je večera? Sožrali ste ju, pravda!

— Večera je v kuchyni, až si hladný, nažer sa, až ma chceš biť, len sa daj to toho čím skôr a potom si ľahni a drichni.

Oslopaný Zubrický trochu sa nafakal týchto suchých slov, mikol plecom a len pre seba mrmlal dačo. Potom sadol si na kraj postele a dal sa do spievania, ale keď zvliekol čizmu, za čas hľadel na podošvu a potom šmaril ju do spiaceho dieťaťa. To vykriklo. Matka skočila z lúžka a bežala k dieťaťu. Toto už dopálilo opilca. Skočil k ním a bil, tíkol obe, kde len zasiahol, pričom kričal a zlorečil. Potom vytackal sa do kuchyne a šmátral po sekere a po kladive, že ich usmrtí, lebo on je pánom v dome. V kuchyni potkne sa do voľačoho, zvalí sa na zem a utíchne. Vnútri žena načúva, dieťa však udusi v sebe plač. Matka vrele bozká ho a šepce:

— Neboj sa, dieťa moje, otec už spí.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

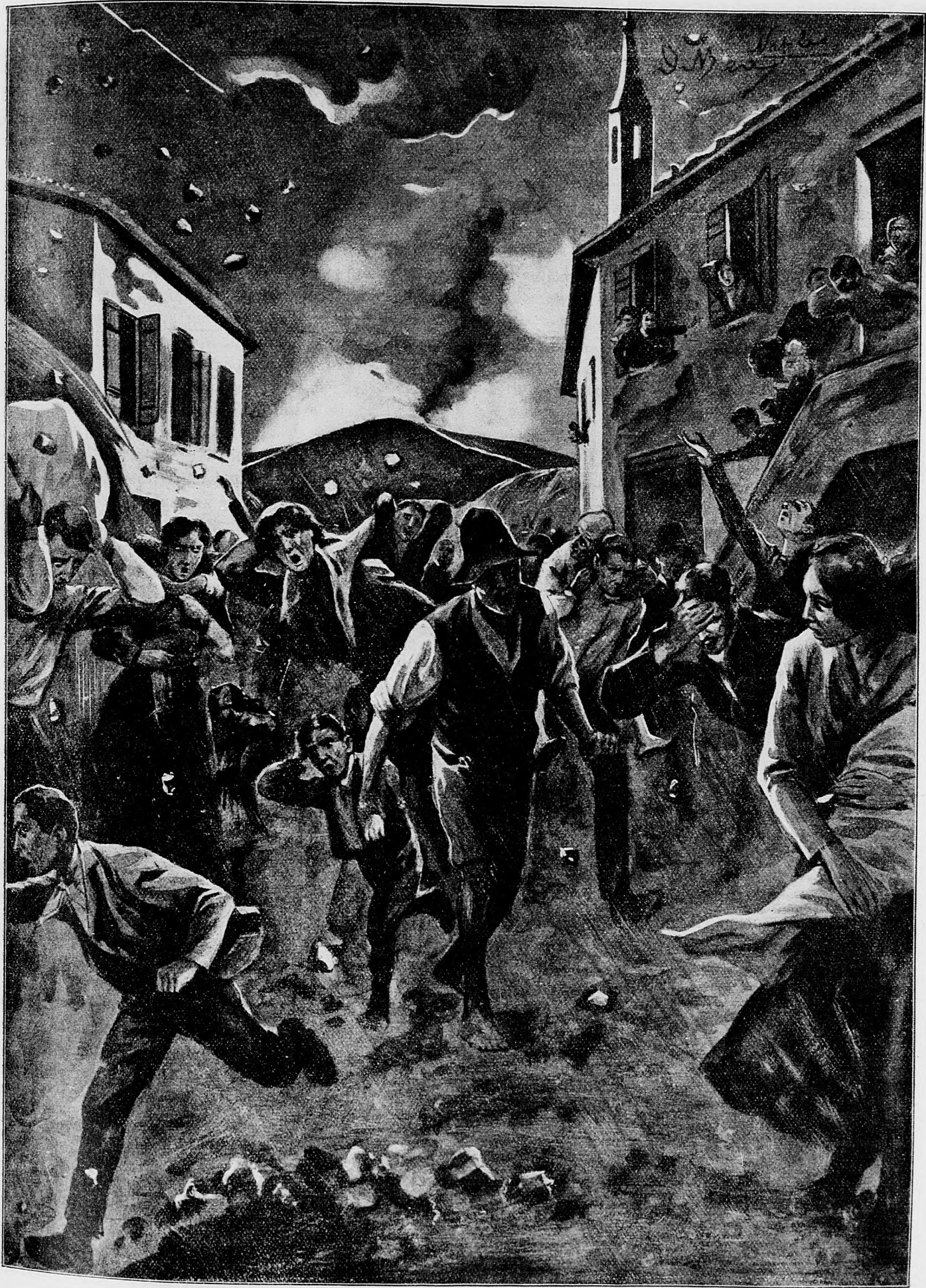
Odcestovanie kráľa z Budapešti. Jeho veličenstvo kráľ oproti ustáleným prvej dispozíciám vo štvrtok dňa 24. mája popoludní odcestoval z Budapešte rovno do Viedne.

Letovanie knieža-primasa. Kieža-primas kardinál Klaudius Vaszary vo stredu 23. mája s celým dvorom odcestoval na letovanie do Balatonfüredu.

Dr. Ferdinand Wolafka †, titulárny biskup a prépošt farár debrecínsky, zomrel dňa 22. mája v Budapešti.

Dr. Karol Stegmüller †, veľkoprépošt szombathelyský nenadálou smrťou završil príkladný a dobročinný život svoj 22. mája v Szombathelyi.

Chýry zo Spiša. Za kráľovského notára do Levoče vymenovaný je Edmund Ujfalušsy. — V obci Merény istého Júna Veszeliho mŕtvého našli na ulici. Nošťastný na toľko sa opil, že viac razy spadnul, pričom sa tak dokaličil, že ešte na ulici zomrel. Chráňte sa zkazonosnej pijatiky. — Richvaldskí gazdovia kúpili od Jakuba Herca (žida) celý majetok i s domami, s pálárňou, s kontingensom, s licenciou a s právom za 240 tisíc korún.

Pred vypuknutím sopky Vezuv utekajúci ľud.

Novší oheň v courriéresských baňach. Z Paríža oznamujú, že minister vnútorných záležitostí Clémenceau dal porobiť prísne poriadky na obranu courriéresských baníkov, lebo v tamojších baňach v jednej sachte opäť vypukol oheň, následkom ktorého sa sachta na viac miestach preborila. Ministri vydržovali minulé dni poradu, na ktorej minister verejných prác Barthon oznámil, že posavád vytiahli z courriéresských baní polovicu mrtvol zahynuvších robotníkov a že uplynie asi poltrefa mesiaca, pokým všetky mrtvoly vytiahnu.

Pouličná vzburá v Krakove. V Krakove minulé dni z nepatrnej príčiny udala sa medzi policajtami a ľudom nebezpečná srážka. Popoludní jeden policajný kaprál zatknul jedného opilého robotníka a ačkoľvek robotník nevzdoroval, policajt uderil ho šablou po hlave. Opilý robotník krvou zaliaty klesol. Keď to videli okolo idúci, napadli policajta, ktorý na to ranil viac osôb. Čoskoro rozniesol sa chýr, že jeden z ranených zomrel, na čo pred budovou polície shrkol sa veľký zástup ľudu, ktorý rozprášili jazdeckí policajti. Štyria ľudia boli nebezpečne ranení; jeden smrteľne. Vyše 50 osôb zatkli.

Odvážlivý zlodej. Blízko obce Barcs, na pustatine Belcsa v tamojšej Kremsir-ovskej pálenici knihvedúci Konštantín Kubičela podpálil na povale úradníckeho bytu písma a v zmätku, ktorý nastal následkom požiaru, ukradol z pokladnice 470 korún a potom ušiel. Kubičelu, ktorý chcel ujsť do Záhrebu, žandári pri obci Vizvár chytali. Peniaze sa našli uňho. Vo fabrike bolo 4000 hektolitrov liehu, ktorý sa však podarilo oratovať.

Horia lesy. Z New-Yorku oznamujú, že v štáte Michigan chytili sa plameňom hory. Oheň, ponač na tom vidieku je pomerne málo obyvateľov, ešte celkom nepodarilo sa udusiť. Dosavád zhorelo asi 10.000 menších farmov a krem toho ľahlo popolom aj mesto Stanley.

Srážka robotníkov a vojakov. Z Paríža oznamujú, že v meste Puteax, kde je viac fabrik na automobile, bola veľká srážka medzi štrajkujúcimi robotníkmi a vojakmi. Vo fabrikách od niekoľko dní opäť začali pracovať, lebo minister vnútorných záležitostí Clémenceau prisľúbil fabrikantom, že tých robotníkov, ktorí chcú pracovať, obráni proti štrajkujúcim. Tieto dni cez poludnie asi 1500 štrajkujúcich robotníkov pristavilo svojich pracujúcich súdruhov a nechceli ich pustiť do fabrik. Hneď došla na miesto pechota a jazdectvo, lenže štrajkujúci začali hádzat na vojakov kamene a asi pätnásť vojakov ranili. Vojsko na to strelilo a štrajkujúcich robotníkov rozprášilo. Asi sto štrajkujúcich robotníkov zatkli.

Krištof Kolumbus. Pred štyristo rokami, 21. mája roku 1506. zomrel vo Valladolid (Španielsko) Krištof Kolumbus, ktorý odokryl Ameriku. V španielskom mestečku ešte aj dnes stojí v jednej malej uličke ten domec, v ktorom zomrel Kolumbus a pri jeho smrteľnej posteli stál len jeho jediný priateľ, chýrečný cestovateľ Peter Anplorius. Ačkoľvek Kolumbus odokryl pre človečenstvo nový svet a za toto ho zpočiatku veľmi oslavovali, predsa vo svojom živote nebol šťastlivý, ba na konci svojho života musel zápasit ešte i s biedou a krom jeho jediného priateľa každý ho opustil. Tohoto človeka štyristoročnú pamiatku slávil dňa 21. mája mestečko Valladolid.

Srútilo sa bralo. Z Belehradu oznamujú, že vo valjanskom tuneli srútilo sa bralo, následkom čoho železničná premávka je úplne zastavená. Cestovatelia musia presadať a za jednu hodinu musia sa viezť na voze. Nákladnú premávku museli v Bulharsku a Turecku úplne zastaviť. Východný expresný vlak mohol minulé dni dôjsť len po Belehrad a odtiaľ sa musel vrátiť do Budapešti. Kým dráhu do poriadku priviedli, pracovali na tom niekoľko dní. Dvaja železniční úradníci boli ťažko ranení lebo jeden železničný vozeň ich v tuneli srazil.

Zavraždený americký konsul. Z Batuma oznamujú, že tieto dni večer neznámi útočníci zavraždili amerického konsula Stuarta. Konsul sa zdržoval v svojom letohrádku, keď ho útočníci napadli. Vrahovia ušli.

Útok na plukovníka. Vo Varšave na plukovníka grófa Kellera, keď tento jazdil na koni domov, útočníci spáchali bombou útok. Koňa zabila a plukovníka ranila.

Tragický sňatok. V nemocnici vo Filadelfii (Severná Amerika) nedávno odbyval sa za smutných okolností sobáš. Zaslúbenci: Bessie Regent a Davis Coldren dňom pred svadbou blažene chystali sa na svadobnú cestu. Pakovali a mladoženích odovzdal svojej mladuche jeden revolver, ktorý dostal do daru od jedného svojho priateľa.

— Daj i toto do bedny, kto vie, či sa nám na ceste nesíde? — riekol blažene svojej snúbenici.

Dievča vzalo revolver a chcelo ho vložiť do kistne. V tom však revolver vypálil a guľa vletela do prs peknej Bessii. Ranenú zaviezli do nemocnice. Ponač lekári vyslovili sa, že rana dievčaťa je smrteľná a toto vedela i deva, na jej prosbu dovolili, aby sa sosobášila so svojim mladoženíchom. Davisa Coldrena, ktorého pre nešťastný prípad zatkli, policajti viedli do nemocnice a oni boli svedkami pri sobáši. Kňaz sosobášil mladý pár. Po sobáši mladucha ztratila pamäť a viac ani neprišla ku sebe. Mladého manžela odviezli nazpät do žalára.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľ sa zbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

Štrajk robotníkov. V Temešvári vypukol nedávno štrajk, ktorý sa už skončil, lebo zamestnávateľia oprávnené žiadosti robotníkov splnili. — Vo Veľkej Kikinde začali štrajkovať všetci poľní robotníci, nádenníci, taktiež aj robotníci tehlovej febriky a murári. Posavád štrajkuje asi 1800 robotníkov. Obávajú sa, že v meste všetci robotníci zastavia prácu. Výtržnosti sa neudaly.

Pozvanie. Pešťbudínsky Kat. Del. Kruh usporiada dňa 3. júna roku 1906. vo svätodušnú nedeľu v miestnostiach p. Poósa (VIII. Vig-ulica 18. a Bérkocsis ulica na rohu) divadelné predstavenie (Zalúbený mládenec) s tanečnou zábavou, na ktorú úctive povolávame s týmto všetkých známych a priateľov. Riaditeľstvo. Začiatok o 7. hodine večer. Vstupné pre mužských 1 koruna, pre ženské 80 hal.

Púť na milostné miesto Maria-Remete. Dňa 4-ho júna v pondelok svätodušný o 6. hodine ráno po svätej omši pohne sa púť z chrámu vel. otcov Karmelitov v Angyalfölde na milostné miesto Maria-Remete, kde slúži sa sv. omša za pútnikov a držať sa bude slovenská kázeň. Budapeštianskych Slovákov prosíme, aby sa v čim väčšom počte zúčastnili na tejto pobožnosti. *Jozef Pész*, spevár.

Púť do Maria-Remete. Dávame na známosť cteným bratom a sestram, že «Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh» usporiada dňa 10. júna z jozefovského chrámu púť na milostné miesto Mária-Remete za Budišom. Processia pohne sa z chrámu jozefovského o pol 7-mej hodine ráno. Na milostnom mieste bude sv. omša a kázeň slovenská, popoludní litánie. Púť bude sprevádzať známy kazateľ slovenský. Jak by však dňa 10. júna bolo nepriaznivé počasie, tak púť odbývať sa bude v nasledujúcu nedeľu. *Riaditeľstvo.*

HOSPODÁRSTVO.

O pomocných spolkoch.

Z prednášky Michala Róthy, tit. kanonika a kis-lódskeho dekana dňa 27. júna r. 1905. vo Veszpríme držanej.

(Dokončenie.)

Ľudu kresťanskému najpotrebnejšie sú pomocné spolky. Medzi mnohým iným, čo kresťanská ľudová strana k pozdvihnutiu predtým celkom zanedbaného ľudu pokúsila, je aj zakladanie pomocných spolkov. A keby toto to jediné dielo bolo, akým sa honosíť môže táto opravde kresťanská a skutočne ľudová strana, už aj toto samo v sebe povzbudíť musí ľud kresťanský k tomu nahliadnutiu a presvedčeniu, že medzi všetkými politickými stránkami blaho ľudu jedine kresťanská ľudová strana nielen slovami ohlasovala, lež skutočne všetko vynaložila na to, aby ľud ak duševne tak hmotne pomôženo bolo.

Veľmi nás tešilo, že sme mohli uverejniť v «Kreštane» utešenú prednášku veľkomožného pána Michala Róthyho o pomocných spolkoch. Silne dúfame, že povzbudíme ňou spolubratov našich na Horniakoch žijúcich, taktiež aj duchovných otcov.

Koľko lásky a koľko dobrosrdečnosti vyvierá z prednášky pána Róthyho! Hľa, kňaz veľký! Hľa, pravý otec stáda svojho! Ako ho háji oproti dravým vlkom, ako ho vedie k blahobytu. Sláva mu! Aký vznešený príklad nachádzame v jeho dobročinnom účinkovaní? Nebúri, nemámi ľud, ale pracuje neunavne, kým nevystaví utešené dielo svoje. Vďaka mu za horlivosť! Klobúk dvíham pred ním a žiadam naň a na dielo jeho hojné božské poženanie. Vďaka mu, že nám dovolil uverejniť prednášku svoju v našom «Kreštane». Prosím teda ctených čitateľov, nech ju čítajú verejne v obciach svojich, veď ak treba sa brániť volakom oproti stonásobnej úzere, tak iste Slováci sa musia brániť. Nech dostane ľud nás vôľu k zakladaniu spolkov a nech raz uzná, že s ľahostajnosťou a s korheľstvom o všetko pride. Veď keď sa Maďari bránia oproti úžernikom, keď tých dlávia špinavé ruky lúpežníkov, čo máme my povedať, ktorí nachodíme sa v tlame kazárov? Títo majú všetko. Veľké tisíce Slovákov — najmä Rusínov — sú v otroctve židov. Nás len pomocné spolky zachránia. Nám by sa zišli takí horliví ľudomilovia, aký je veľkomožný pán Michal Róthy. Sú aj u nás takýto. Sláva im! Stavajú, čo liberalizmus znivočil, obnovujú v Kristu celý spoločenský život ľudu slovenského a budujú to stavisko, ktoré má byť pevnosťou celého kresťanstva v Uhrách, lenže — žiaľbohu — málo je ich. To je veľmi slabá obrana oproti státisícim úžernikom, ku ktorým ustavične a bez prestania dochodia nové a nové tlupy z Ruska. K týmto pripojujú sa aj socialdemokrati, ktorí tiež kazia ľud slovenský a robia z neho divochov a nezabohov. Toto veľké nebezpečenstvo, ktoré nám hrozí, len so spolkami a sdružovaním sa prekazíme. Ľud náš kresťanský len taký mužovia zachránia od istej záhuby, ako je veľkomožný pán Michal Róthy, ktorý s celou láskou lne k svojmu ľudu, pracujúc bez unavenia na jeho duševnom a hmotnom blahobyte. V každej obci na Horniakoch mal by byť takýto neunavný horlivec. So spojenou silou mali by robiť to, čo on už devätnásť rokov činí. Potom by sa aj u nás zmenily pomery k lepšiemu; potom by aj Slovák zostal iným a nebol by tým, čím je dnes. Keď ľud náš pozná užitočnosť potravných a úverkov spolkov, tak potom nahliadne, že je to jediná zbraň, ktorou sa môže brániť proti úžerníctvu.

Do práce sa teda páni duchovní. Ta sa za šľachetným príkladom veľkomožného pána Michala Róthy! Aj ty ľudu môj dobrý nezahálaj, lež počúvaj na radu tých, ktorí ti dobre chcejú a pomáhajú im v tej ťažkej a namáhavej práci. Pracuj sám za seba ľudu môj, až sa chceš dožiť lepších časov. *Záhorský.*

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan»-a!**

DOPISY.

Bánovce.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Veľactený Pán Redaktor!

Ráče byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom obľúbenom «Krešťane».

Ráče mi dovoliť, aby som sa v «Krešťane» vyžaloval a napomenul milých rodákov mojich, aby sa varovali toho, čoho som sa ja dopustil. Od prvku bol som tuhým ľudákom a privržencom strany kresťanskej, hoc náš okres bánovský dosiaľ nemal ľudového kandidáta, lebo židáci, ktorých je u nás veľa, a ľstiví liberáli, vždy nám natísli takého ablegáta, ktorého sme ani neznali a ktorý sa po voľbe ani len neobzrel na nás. Toho roku ale aj z kresťanskej ľudovej strany vystúpil kandidát p. Jánoky. Národovci ako hladní a nenasytení vci vrhli sa na náš okres, búrili a bláznili ľud. Najali agentov, ktorí chodili po okrese a natískali ľudu ich plané noviny: «Týždenník» totiž a tie takrečené «Katolícke Noviny». Lhali všeličo jak na ľudovú stranu kresťanskú, že vraj biedne časy prídu na nás, ak si Maďara vyvolíme a nie národníara; že odoberú nám školy, kostoly a že horšie budú s nami zachodiť, ako to židoliberáli robili. Ešte ani poriadnym kňazom nedali pokoj, takže beda bolo tomu duchonému, ktorý pred voľbou v Bánovciach sa ukázal. Prali kamene doňho a nadávali mu. Nepokoj tak veľký bol, že vojsko obľahlo okres. Národovci boli celý zdivení a nech nenie vojska, boli by podpalovali a vraždili. Takto kortešovali národovci, hovoriac, musíme si brániť reč slovenskú a že im to Kristóffy, bývalý minister dovolil. Vzdor tomuto pluháctvu, kňazi katolícki mimo Jozefa Kompáneka, ktorý práve tak vyhŕňa rukávy svoje, ako to Ferdíš Juriga robí, verne vydržali pri p. Jánokym a dovedli na voľbište ohromnú väčšinu. Vyznačili sa najmä p. Rényi a p. A. Gramantik (tento ako pomocník). Vďaka im za to. Radosť bolo vidieť kresťanských ľudákov, toto víťazné vojsko, ako vesele šli do Bánoviec, lebo istotne vedeli, že vyhrajú. Ja veru vyhýbať budem národovcom, bo sú o mnoho horší od liberálov, opravdoví farahúni.

Prosím poblúdených mojich krajanov, ba všetkých Slovákov, ktorých národovci sviedli a oklamali, nech tak urobia ako ja. Pre katolíkov je len kresťanská strana ľudová, socialisti, luteráni a nepriatelia vlasti nech sa objímajú na martinskej strane. To nenie pravda, že kresťanskí ľudáci nenávidia Slovákov, to cigáňstvo len národovci vymysleli a s ním aj v bánovskom okrese kortešovali. Smele môžeme sa v našej reči vzdelávať. Aj čítajme krajanania moji milí, ale nie otravu, aká je «Týždenník» a tie zvestné «Katolícke Noviny», lež «Krešťana». Ani len do ruky nevezmite tie cigáňske noviny, čo by vám ich

ako bezočive natískali. Neposlúchajte ich agentov a kortešov, lebo tilen nenávisť a neveru sria. Len čo daromné rozbroje robia medzi Slovákmí. Veď aj u nás katolík stál oproti katolíkoví a Slovák oproti Slovákoví. Patrí sa to? Či to nenie škoda pre nás? A oni ešte tešia sa tomu a oslavujú špatné skutky svoje. Nech žije ľudová strana kresťanská! Na zdar kresťanským ľudákom bánovského okresu! Nech žije náš pán ablegát!
Remeseľník.

Malé Topolčany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krešťane».

O našej voľbe posielam vám krátku zprávu. Po rozpustení snemu veľmi sme sa tomu potešili, ako sme sa dozvedeli, že obľúbený náš pán ablegát Karácsonyi zase vystúpi u nás ako kandidát. Tým väčšiu príčinu mali sme tešiť sa tomuto, bo sme boli presvedčení o tom, že liberáli žiadneho kandidáta nepošlú viac ku nám, bo pri poslednej voľbe hnusne prepadli. V tomto presvedčení žili sme v pokoji, až razom asi štyri dni pred voľbami rozletel sa po našom okrese ten chýr, že náš pán Karácsonyi predsa dostane protikandidáta. Kto to má byť, zkadiaľ príde a s akým programom vystúpi? To sme nevedeli. Konečne sme očuli, že to má byť akýsi Béla Zrunek, je vraj kalvín a chodí po okrese s tromi socialistami. Mysleli sme si, že až príde k nám držať programnú reč, že sa s ním potom porátame. Ale veru neprišiel. Bol v ktorejsej susednej dedine a tam mu vraj chrbát natreli, preto potom inde nedržal programnej reči. V deň volebný bola to až radosť dívať sa na sriadené čaty oduševnených ľudákov. Ako sme ale dostali chýr, že protikandidát odstúpil, radosti nebolo konca kraja a vyvolili sme si jednohlasne za ablegáta pána Karáchonyiho. Nech žije vrele milovaný ablegát náš pán Karácsonyi!

Pomáhaj Boh kresťanskej ľudovej strane!
Volič.

Z Bobrova (Orava).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Krešťane».

Dňa 30. apríla sme mali voľbu. Kandidáti boli dvaja. Jeden bol dp. farár trstensky Štefan Zaják, kandidát ľudovej strany; druhý ale bol národnostný kandidát Franc Skyčák. Skyčák zvíťazil. Zajakovci prepadli, ale len 300 hlasmi. Voličia nevedeli na koho majú ísť, koho majú obdaríť hlasmi svojimi, koho majú podporovať, či pána farára Zajáka a či Skyčáka. Nevedeli, boli vo veľkom omyle jedine preto, lebo videli, že kňazi tohoto okresu sa podelili. Jedni a to väčšina sa pripojila ku našej zástave a hlasovali na kandidáta kresťanskej ľudovej strany; druhí ale stali si ku strane národnostnej. Niektorí voličia

nevediac, čo majú robiť, či nasledovať svojho kňaza a či cudzieho, nešli na voľbu; druhí zas, ktorým korteši a voličia protivnej stránky hrozili, bojac sa, tiež na voľbu nešli. Mnohých huckali korteši národnostnej strany proti kňazom a vôbec proti kňazstvu a títo sa odtrhli od nás a prešli ku Skyčákovi. Viacerých nám chytili, lapili a vyhrážajúc sa im, pri sebe zadržali v deň voľby a nepustili na Zajáka hlasovať.

Vôbec to čudno padá, ako sa mohol ten nábožný ľud Hornej Oravy tak postaviť proti kňazstvu. Ľud je tu už (ako to v ostatných časoch badať) veľmi pokazený. Kňaza už len v kostole uznáva za kňaza. Tento nábožný ľud pokazili a nahuckali proti kňazstvu terajšej doby anarchisti pod kepienkou národovstva, nihilisti et tutti kvanti kompanisti.

Jeden ľudák.

Z novobaňského okresu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho krátkeho dopisu v našom oblúbenom «Krestane».

Tieto riadky zato pišem do nášho «Krestana», lebo z nich mnoho môžu sa naučiť kadejakí košerovaní krestania.

My ľudáci novobaňského okresu už lanského roku sme ukázali svetu, že sme verní a zmužilí bojovníci krestanskej strany. V mesiaci máji dva razy sme mali príležitosť dosvedčiť, že vernosť naša ani najmenej neklesla, ba zpevnela, lebo dňa 19. mája jednohlasne sme vyvolili nášho miloveného a vysokoceneného p. K. Wildfeuera za krestanského ľudového ablegáta. Toto víťazstvo ešte 3-ho mája malo ho dôjsť, keby nebolo bývalo peknelnej nenávisť, ktorú od prvku chovajú k nám nepriatelia strany krestanskej. Jak šílení národovci, tak aj krivonosí židáci probovali potrať pekný zväzok vernosti a braterskej lásky medzi nami, lenže nepodaril sa im ich plán pekelný. Ani nech nás nepokúšajú. Národovci, ináč Jurigovci a Hodžovci, tak sú zaslepení, že mysleli, keď poroztrúsajú po okrese bláznivé huby, to jest ich noviny, my zaraz zostaneme zúrivými socialdemokratmi. Aj boli poslali sem volákehosi Rátha, ale veru zle pochodil, na miesto mandáta dostal praženice zo záprdkov na kabát a od toho eváľal do Oravy prepadnúť. Dobre ste urobili slávni bratia oravskí, že ste mu dali také poučné, lebo ako socialdemokrata, ktorý tak grobiansky obrážal vašich statočných kňazov, nezaslúžil iné. Židáci zase na všetky strany chytali kandidáta, aj chvatli viňňanského pivovárniku Kachelmanna, lenže za toho neboli iba kazári a korheli. Pre týchto bola voľba naša dňa 3. mája prekazená. Ale veľa chybil aj Vetzal, predseda, nech odpovedá za to pred súdom. Pri takejto veci doma treba nechať liberálčinu. Aby sa dačo podobného aj dňa 19. mája nestalo, prišli do okresu p. Brestyenzsky, prievidzský a pán Gyuriss, čacanský vyslanec. Pán Brestyenzsky dňa 12. mája v Novej Bani držal reč. No aký obrovský chlap je on, taká bola aj jeho reč. Samé žihadlo a britvy. My sme

také volačo ešte nikdy nepočuli. Ale tak vyplatil falošných a s biskupským požehnaním kšeftujúcich národovcov a neludských liberálov, ako tento pán ich vyplatil, to je hodno volačo. Až sme pástu stískali. Najmä náš hlavný veliteľ Jožko Mareč riastol od radosti. To je vám ľudák. Živ ho Boh láskavý! Na druhý deň išli pán Wildfeuer a pán Brestyenzsky do Sv. Kríža. No krajaniamu dolu širák pred krížskymi ľudákmi, tak krásne málo kde vítajú kandidáta, ako tu. Ani čo by bola bývala svadba. Krádel družíc, rady junáčzkych banderistov na vranikoch a tisíce neohrozených ľudákov a ľudáčiek plesalo od radosti, len Joža Lišku nebolo vidieť, kdežto dosiaľ aj on bol našim. Radi by sme vedieť, čo dostal za svoju kožu. Hej, Jožo, Jožo, to sa veru nepatrí! Haňbi sa! Reči vo Sv. Kríži povedané aj liberáli počúvali, a veru pán Brestyenzsky tak im sekol do živého, že až bledli. Veru im pravdu povedali a tejto pravdy tak sa nalakali, ako národovci, tak aj ich dobrí kamaráti liberáli, že neopovážili sa miešať do voľby a tak dňa 19. mája bol p. Wildfeuer jednohlasne vyvolený za krestansko-ľudového vyslanca. Aj je hoden tejto dôvery a lásku voličov zkusiť mohol v celom okrese, lebo všade ho pekne vítali. Sláva za to všetkým našim ľudákom a ľudáčkam. Voľba bola veľmi pekná, každý sa tešil víťazstvu, s ktorým poistili sme okres náš strane krestanskej. Dal by Boh, aby každý slovenský okres tak volil, ako sme my. Sláva našemu veľdôstojnému duchovenstvu, že nás priviedlo k takému slávnemu víťazstvu. To sú už potom hodní kňazia! Lásky plní a starostliví otcovia ľudu. Nech ich Pán Boh živí! Prosíme ich, nech sú navždy našimi vodcami. S radosťou a s oduševnením volám: Nech žije náš pán ablegát! Na zdar všetkým krestanským ľudáčkam a ľudákom novobaňského okresu za to, že sa nedali zviest, ale že vydržali pri zástave krestanskej ľudovej strany a tým jej dopomohli ku skvelému víťazstvu!

Krestanský ľudák.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	--- ---	4 koruny
na pol roka	--- ---	2 koruny
na štvrt' roka	--- ---	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Slovenská ľudová strana nestojí na stanovisku katolíckom, verný katolíik nemôže súhlasit s touto stranou!

Spisy redakcii zaslané.

Posol Božského Srdca Ježišovo časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 haliorov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 haliorov.

Opravenie.

V úvodnom článku min. čísla nášho «Kreštana» na 2. strane v prvom stĺpci v 17. riadku tieto slová: A že vodecovia atď. čítaj takto: A že voličia atď. *Ludák.*

V dnešnom čísle tohoto časopisu uverejňujem k ohlasu pripojenú stranu objednávania. Prosím preto ctené obecenstvo o láskavé podrobenie sa tomu malému ustávaníu sa, aby každý v kruhu známych svojich objednávateľov sbieral na moje kosy. Sbiereateľom za láskavé namáhanie sa odslužim sa pomerne k objednaným kosám zodpovedným darkom, na pr. dobrou kosou, vačkovými hodinkami, s dobrou solingen britvou alebo s peknou fajkou dľa žiadosti sbierateľa. Hárok objednávania môže sa z novin vystrihnúť a treba ho poslať na adresu firmy Pavla Sohr, Somogyszill, č. 13. So zvláštnou úctou *Pavel Sohr, predavač kôs.*

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* tiská K 15.20-16.55, peštianska K 14.70-16.20, belehradská K 15.35-16.45, banátska (76 kilogramová) K 15.30-16.05. — *Raž:* K 12.60-13.90. — *Jačmeň* na krm K 13.50-14.50. — *Ovos:* prvotriedny 17.50-17.60,

druhotriedny 17.10-17.40. — *Kukurica:* K. 12.90-13.15 *Repica:* K. 28.50-28.70. — *Proso:* K. 16.00-18.00.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	26.00	25.00	23.80	22.80	21.60	20.60	18.60
			č. 7	7 1/2	8		
			K. 16.60	14.80	11.60		

Otruby: K. 09.80, hrubé K. 10.00.

Zemiaky: ružové K. 04.00-07.60, žlté K. 04.80-6.00 za 100 kilo.

Datelinové semä: lucerna K. 100.00 do 110.00 za 100 kilogr.

Strova: Veľký biely bôb: K. 25.00-26.00, tmavý K. 21.00-23.00, drobný K. 25.00-27.00, tarkavý K. 22.00. **Hrach:** K. 23.00-26.00 — **Šošovica veľká čistá** K. 64.00 88.00 — **Konopné semä:** K. 30.00-33.00. — **Lanové semä:** prima K. 18.00-19.00. — **Rasca:** K. 70.00-71.00. — **Mak:** sivý K. 63.00-64.00, modrý K. 76.00-77.00. — **Ladník:** K. 14.00 do 15.00. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: **Cukor** rafinovaný K. 69.00-69.50, kockový K. 70.00-70.50, kandis biely K. 81.50, žltý K. 67.50-68.00 za 100 kilogr. potravnou daňou.

Petrolej: Fiumánsky krištáľový K. 47.50, fiumánsky White-Star (***) K 43.00 za 100 klgr.

Lekvár: srbský (1905) K. 24.00-25.00, slavonský (1905) K. 28.00-29.00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 50.50 do 54.00 srbské (120-80 kus.) K. 32.50-33.75.

Sviňská masť: bpeštianska K. 140.00 do 141.00.

Slanina: vidiecka K. — — — — — mestská 4 kusova K. 120.00-121.00 za 100 klgr.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 141.50 do 142.50. Denaturalisovaný, k priemyselnými účelom jeden barill 41.50-42.00.

!!! Vyznačenie prvej odmeny !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Úplná záruka za dokoálu mlaťbu! — Cenník na žiadost' franko.

Najdokonalejší a najjednoduchší mlatebný motor stroj. Lahko k vedeniu bez strojnika. Cielom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje — Odporúča s úplnou zárukou svoje benzinmotore k vystrojeniu mlynov a priemyselných podnikov taktiez

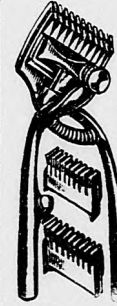
elektrické benzinlokomobi mlatebné stroje

s dvojn vystrojením k čisteniu. Jedine jestvujúca novota! Samoučinkujúci, dozorný a bezpečný ventil. Osobitná trieda hospodárskych strojov: parostroje, mlyny, rajtare, mlatidlá, sejstroje atď.

O nedostížnej viténosti motor mlatebných strojov dopytať sa možno u p. barona Jozefa Kemény: Maros-Németi (Erdély), u p. Jána Nagy, Beleg.

Najľstjeji lacny obchod. — — — — — Najľstjeji lacny obchod.

30 dni na prábu

posielam za zl. 2.75, spoctovú dobiereku moje opravdivé solingen stroje k strihaniu vlasov a behom 30 dni na žiadost' penaze navratim. Stroj tento je z najľstjeji ocele s tromi hrebeňami ku trojakému strihaniu vlasov, penaze čo stojí nariadenia sa pri defoch za 1/4 roka. Najľstjeji druh s okrytým perom zl. 3.+ Veľký druh so zapusteným perom pre holičov zl. 3.75. Stroj k strihaniu brady zl. 2.50. Stroje k rezaniu vlasov konov. psov alebo dobitku zl. 2.25. Stroje k boleniu zl. 2.— Britvy zl. 1.50. Dopusielanie spoctovú dobiereku. Dom doposielanie LEO LATEINER, Wien, I/43, Wollzeile 81. Cenník na žiadost' zdarma.

Duležité!

Každý muž

Nepréhľdnéte!

učini svojej žene radost, keď kúpi

sukne lodenové

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a 1 kus od 60 65, 70 kr. s dobiereku posielam

Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA v LISKU p. Jimramov, Morava. Jediná firma toho druhu Vzorľky zdarma a franko!

Šijáce Stroje.

Velmi dokonalé-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do 25 zl. Vždycki Kdostaniu u. 812 Aloja Habán mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každemudarmo.

Pravémoravské, Papuče

velmi trvalé, z dobrego súkna, ručná práca, v cenach levných odporúčam všetkým obchodom ktore sa týmto predajom obuvy zaoberaju, obráťte sa s dverou ku firme Jahn Fucek, dielňa na papuče, vo Val, Kloboucích Morava. Cenniky zasielam zdarma.

Mlyn

so zahradou 5 katastr. jochov a 924 siahspobočnými budovami sa predá. Klo by ho chceš kúpiť, nech sa hlási u. p. Miloslava Kuliška pravotára v Novom Meste nad Vahom (Váguhjely, Nyitram.)

Prosíme tento sbierajúci hárok upotrebiť pri objednaní.

Ktorá kosa je najlepšia? pýta sa mnohé kopy probujúci a mnokokrát zklamáný hospodár. Na toto odpovedáme dla našho presvedčenia: **najlepšia kosa na svete je**

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ohranná známka.

Ktora sa shotovuje zo zvláštnej kanonovej ocele z miešani nejšlachetnejších kovov složenej a odborne uneleckym spôsobom dvojnásobne stúženej, tak že vlastnosť vytrvalosť jej nachodí sa na tom najvyššom stupni a premáha všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamnia kôs tohoto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť takejto kopy sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kopy potázným dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri objednaní 5 kusov kôs počtovc útraby platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí počtové úraty a pripojuje jednu kosu na pridavok zdarma. — Za každú kanonovej ocele kosu prejma sa dobrosťanie, nezodpovedná kosa vymieňa sa dobrou kosou kanonovej ocele (zo skusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosmaiani jedna je nie zlá.)

General Dewett kosou kanonovej ocele na 250—300 krokov može sa kosíť po jednom ostrení, jedno kuvanie dostatočue je na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele, zasiela sa ku ruce chlapa sostavená nakuvaná a vyprobovaná.

Pri General Dewett kose z kanonovej ocele odberateľ nemá žiadného riska bo nezodpovedná kosa zamení sa za dobrú.

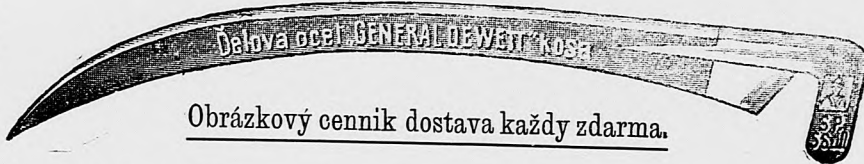
Preto nech nikto kopy od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett'a z kanonovej ocele a sme o tom presredčení, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kopy nikdy do ruky nevezme.

Sbirateľia objednavateľov maju zvlášťne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na pohotove.

Cenník nech si každý na dopisničke pýta. Ceny Generále Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm.	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Diadal nákovie, striebro ocelova nákova a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlepšia 20 kr. Zvláštna Novota: Privilegovaná užva na kosu 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kri Britva diamantovej ocele so zarukou pat rokov 1 zl. 50 kr. pekná schránka britvy darmo.

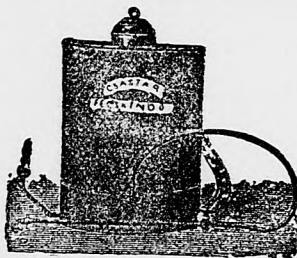
Obrázkový cenník dostava každý zdarma.

Császár-strekáč

ku krupeniu viníc.

Pri záruke 5 rokov.

Doposial 20 zl. — Včul len 10 zl.

Najnovší stroj, forma roku 1904 s niklovanými čiastkami. Strekáč dla systému VERM REL. Zo silnej červenej mede. — 100.000 kusov v obchode. — Nesčíselné listiny pod'akovania.

Kazdá kosa pred odoslaním znovu je preskúmaná a len zprobované kopy posyelame, za ktoré dobre stojíme.

OBJEDNANIE.

Urodzenému pánu **Pavel Sohr** rozposielateľovi kosi General Dewett Kanon ocel

Somogy-Szill.

S dobrestaním objednávam od pána Pavla Sohr, nižšie naznačené kopy a iué veci s doberkou a zavajuem sa vymeniť ich akonáhle prídu.

Zásletku polte mi pod následovnou adressou po pošte alebo železnici.

Prosím zreteľne vyplniť rubriku.

Meno objednatel'a : _____

Zamestnanie : _____

Obydlie : _____

P. pošta : _____

Stolica : _____

Stojíme : _____

Prosím tento list objednania zreteľne vyplniť a na moju adresu PAVEL SOHR SZILL, Somogy megye doposlat.

Prosím tento list objednania zreteľne vyplniť a na moju adresu PAVEL SOHR SZILL, Somogy megye doposlat.

